

KORT OM NORGE OG (EF)

EGIL BAKKE

● Suverenitet og fellesskap

● Det er mange grunner til at nordmenn går imot alt som kan tenkes å begrense vår nasjonale selvstendighet. Derfor regner også motstanderne av norsk medlemskap i Fellesmarkedet med at et av de beste argumenter de kan komme med er å påpeke at utviklingen av Det europeiske økonomiske fellesskap til en økonomisk og politisk union vil redusere vår suverenitet. Tilhengerne av norsk medlemskap i Fellesskapet er på dette punkt vanligvis klart på defensiven. De nøyer seg ofte med å vise til at de foreliggende planer (f. eks. Werner-gruppas forslag)

om å utvikle Fellesskapet til en union foreløpig ikke er godtatt av Fellesskapet selv, og at vi — når vi blir medlemmer — vil kunne kontrollere den videre utvikling ut over Romatraktatens rammer.

Etter min vurdering har Norge sterke reelle interesser i å få til en utvikling mot en økonomisk og politisk union i Europa — en utvikling som bygger på at de enkelte land avgir nasjonal suverenitet til fordel for økt myndighet hos unionens organer. Hvis vi blir medlemmer bør vi ikke bekjempe slike ideer som bl. a. er kommet til uttrykk i Werner-gruppas innstilling og i Davignon-rapporten, men aktivt gå inn for dem.

Vi vinner handlefrihet

Vår sivilisasjons historie er historien om gradvis oppgivelse av suverenitet til fordel for sterkere fellesskap. Gradvis har vi forstått at vi i realiteten vinner handlefrihet ved å avstå fra retten til å handle suverent, fordi fordelene for hver enkelt av at alle andre må begrense seg, er større enn ulempen ved å måtte begrense seg selv. Denne forståelse har ledet til et stadig sterkere organisatorisk fellesskap mellom mennesker. Foreløpig har denne utvikling blitt perfeksjonert innen de enkelte nasjonalstater, mens forholdene nasjonalstatene imellom fortsatt ligger på et lite utviklet nivå. Det er ingen rasjonell grunn for at den utvikling fra suverenitet til fellesskap, som vi finner så naturlig og fornuftig i Norge og som finnes naturlig og fornuftig i de fleste andre land, ikke også vil være fornuftig på tvers av landegrensene. For dem som har et verdenssamfunn som mål, bør et europeisk fellesskap være et skritt på veien. Vi må begynne ett eller

annet sted. Det synes vanskelig å tenke seg noen bedre start mot en sivilisert verdensordning enn ved at Europas nasjonalstater slutter seg sammen, nasjonalstater som bare i dette århundre to ganger har påført verden de frykteligste lidelser ved sine innbyrdes stridigheter.

Avhengig av andre

En integrasjon mellom nasjonalstater vil være fordeltaktig for alle, men spesielt for de små land. Norge er på en rekke sentrale økonomiske og sosiale områder sterkt avhengig av det som skjer i andre land og endog i enkelte utenlandske foretak. Vi kan treffe suverene beslutninger med hensyn til vår egen valutakurs, men vi kan ikke i realiteten unngå konsekvensene av vedtak truffet av andre land om endringer i deres valutapariteter. Vi kan følge en bestemt rentepolitisk linje, men vårt rentenivå vil likevel i realiteten påvirkes av, om ikke styres av, beslutninger truffet av andre lands sentralbanker. Vi kan være fast bestemt på å føre en stabil vekstpolitikk, men vi vil ikke klare å unngå virkningene av en uheldig deflasjonspolitik i andre land. Prisutviklingen i andre land påvirker våre egne beslutninger. Stortinget kan diskutere og beslutte med hensyn til vår egen industriutvikling, men realiteten påvirkes kanskje like sterkt av beslutninger truffet i internasjonale selskapers styre.

For oss vil derfor medlemskap i en økonomisk eller politisk Europeisk union ikke bety noe reelt suverenitetstap. For oss representerer en slik union gevinstmuligheter, først og fremst ved at den i sterkere grad enn hittil vil binde de større land til å følge en avtalt politikk.

Spørsmålet om vår handlefrihet i Fellesskapet vil for mange virke forholdsvis uinteressant i forhold til det sentrale spørsmål om hva slags økonomisk og sosial utvikling vi vil få når vi blir medlemmer og politikken i stor grad utformes i Brussel. Først bør det understrekes at det ikke er noe som tilsier — og vel heller ingen som har gitt uttrykk for — at den økonomiske og sosiale utvikling i medlemslandene skal være ensartet.

Selv om det treffes en rekke sentrale politiske felleskapsbeslutninger, vil det selvsagt være meget store spørsmål som må bli gjenstand for behandling i de nasjonale styringsorganer. På en rekke områder, både når det gjelder investeringspolitikk, sosialpolitikk m. v. følger de forskjellige medlemsstatene i USA en til dels svært ulik politikk. Slik vil det også bli i et europeisk fellesskap. Men det er ingen som i dag kan si noe sikkert om hva slags økonomisk politikk Fellesskapet selv vil følge. Det samme gjelder energipolitikk, transportpolitikken, valutapolitikken osv.

Uvirkelige påstander

De politiske mål og tiltak på disse områder vil bli det Fellesskapet bestemmer seg for. Det foreligger ikke noe som skulle tilsi at Fellesskapet på en systematisk måte vil følge en politikk som er i strid med norsk tenking. Men av og til vil vi — eller i allfall noen av oss — sikkert være uenig i den politikk som føres, på samme måte som vi kan være det her hjemme.

For noen tid siden gav enkelte uttrykk for at Fellesskapets politikk var bestemt ut fra visse prinsippvedtak i Romatrak-

taten. Det ville nødvendigvis bli en slags liberalistisk pengejungle. Utviklingen har selv vist hvor uvirkelig slike påstander var. Men grunnlaget for dem lå i at Roma-traktaten bestemmelser i betydelig grad er formulert med sikte på å skape et felles marked. Derfor er traktaten meget konkret og detaljert når det gjelder bestemmelser om hvordan medlemslandene gradvis må nedbygge sine nasjonale reguleringer.

Ingen diskriminering

Det sentrale er at landene må avstå fra enhver form for politikk som virker diskriminerende etter nasjonalitet. Dette betyr nødvendigvis at en rekke nasjonale reguleringer må avvikles. Både Roma-traktaten og Fellesskapets virksomhet hittil har vært sterkt opptatt av denne nødvendige, men negative oppgave. Men på alle de områder der nasjonale reguleringer og mindre virkemidler må avvikles eller reduseres forutsetter Roma-traktaten at det skal utvikles en Fellesskapspolitikk. Dette krever at det etableres Fellesskaps-virkemidler som kan erstatte de nasjonale ordninger som kreves avviklet. Det er nettopp dette, f. eks. Werner-gruppas rapport dreier seg om hva angår penge- og kredittpolitikken. Roma-traktaten tar sikte på å skape et marked hvor det kan drives økonomisk virksomhet uten nasjonale reguleringer overfor andre land og andre lands borgere og næringsliv, men Romatraktaten forutsetter på ingen måte at den økonomiske virksomhet innen Fellesskapet skal skje uten offentlige reguleringer. På de få områder hvor Fellesskapet hittil har klart å utvikle en felles politikk er det jo også temmelig mye offentlig styring.

Debatten om norsk medlemskap i Fellesskapet har lidd under at motstanderne så lett har kunnet framholde det de er imot, mens forkjemperne bare i liten utstrekning har klart å få fram hvorfor de ønsker at Norge skal bli medlem; hva som kan oppnås ved slikt medlemskap.

Norge bør påvirke Europas politikk

Mitt hovedargument er at Norge bør være med på å påvirke dette europeiske fellesskaps politikk. Fellesskapet vil få en økonomisk, politisk og endog militær styrke som forhåpentlig vil føre til en større balanse i verdenspolitikken. Det bør ikke godtas at alle verdens problemer nødvendigvis må finne sin løsning i de to supermaktens felles interessesfære og på basis av deres verdier. Norge bør være med på å påvirke Europas politikk slik at denne betydningsfulle enhet vil representere våre verdier i verdenspolitikken på en måte som vi er interessert i.

Det ligger ikke noe antirussisk eller antiamerikansk i en slik holdning. Men det er betydningsfullt at det dannes en europeisk motvekt mot disse supermaktens økonomiske og politiske suverenitet. Bare i liten grad har Europa i dag muligheter for å gjøre det og i enda mindre grad har Europa forsøkt å følge en selvstendig politikk. Dannelsen av det europeiske fellesskap, og spesielt utviklingen av dette fellesskap til en virkelig enhet med sentrale beslutningsorganer, er en forutsetning for en mer balansert internasjonal utvikling.

*Utgitt av Europabevegelsen,
Pilestredet 28, Oslo 1.*

Rambæks Trykkeri A/S

1972